

Adelaidės
Lietuvių

ŽINIOS

Registered by Australia Post Publication No. SBH0561

Nr. 13 (575)

Adelaidė, 19.6.83

XXIV metai

BIRŽELIO TRĖMIMUS PAMININT

Birželis mūsų tautai primena jos didžiąją tragediją - nepriklausomybės praradimą 1940 metais. Dar giliau tautos sąmonėn įsirežė okupanto žiaurumai 1941 metų birželyje: masinės deportacijos, kalinių kankinimai, žudynės. Kruvinasis birželis tapo visų rusiškojo komunizmo teroro metu patirtų kančių ir skriaudų simboliu.

Ir mes, išseivijos lietuviai, su skausmu širdyse kas metai birželyje prisimename okupantų rusų vykdytą tautos genocidą - masinius Lietuvos gyventojų trėmimus į Sibiro gulagus, kada tik per vieną naktį (1941 m. birželio 13-14 d.d.) buvo areštuota ir užkaltuose prekiniuose vagonuose išvežta į pražūtį dešimtys tūkstančių asmenų. Su pagarba ir liūdesiu prisimindami teroro aukas, mes griežtai pasmerkiame okupanto įvykdytus (ir tebevykdomus) nusikaltimus lietuvių tautai ir reikalaujame prieš pasaulio akis vykstančios mūsų tautai didžiulės skriaudos ir neteisybės atitaisymo - Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės grąžinimo!

Išvežimų minėjimas, kurį rengia Pietų Australijos Baltų Taryba, šiais metais įvyks birželio 19 d. Dalyvaukime visi!

Prisimindami ir paminėdami mūsų brolių ir seserų ištrėmimus į sovietinius gulagus, spausdiname ištrauką iš A. Vaičiulaičio novelės "Dvi seserys":

"Keista ir nepaprasta, kada pro kraujo, gaisrų, ištrėmimo, bado ir mirties metus, kurie mus išblaškė, kaip vėjas dulkes, visai netikėtai tave suranda žodžiai iš gimtinių pievų ir savų žmonių. Sesuo man laiške rašė apie

tuos, kurie iš apylinkės buvo ištremti:

- Išvežė ir Tautvėrių Mortele, nors jau sena buvo. Oną paliko. Muleckių tėvukas pasakojo, kad Tautvėrių namelyje baisus verksmas kilo, kai nakčia jas išskyrė. Rauduoja jiedvi apsikabinusios, kaip gegutės kukavo, kol jas atplėšė. Ona sekė iki sunkvežimio, maldaudama, kad ir ją imtų. Bet valdininkas jai rodė sąrašą, kad ten tik Mortos vardas įtrauktas. Drebedami trobelninkai klausėsi Onelės ai-manų ir trynėsi ašaras, kai sunkvežimis nuriedėjo. ... Kas gi būtų tikėjęs, kad jas taip išskirs! ...

Mūsų stotyje traukinys laukė tris dienas su užkaltais žmonėmis, tarp kurių buvo ir Morta. Ir Onelė prie vagonų atėjo, lazda pasiramščiuodama, su juoda skarele ir kaip sniegas žilais plaukais. Rankoje turėjo klumšeli ir prašė sargybini, kad iduotų ji seseriai. Kareivis pravarė ją į šalį. Ji tylėdama atsisėdo pas tvorą ir laukė. Pamačiusi valdininką, ji vėl prisiartino su savo ryšulėliu, bet taisai tik užrėkė ją. Ji kiūtojo ten dieną ir naktį, žiūrėdama į vagonus ir klausydamosi, ar neišgirs sesers balso: mat, ištroškę žmonės daužė sienas ir saukė vandens. Ir vaikučiai šaukė vandenuko... Ak, baisiau jau niekados nebus!...

Kai trečią dieną traukinys pajudėjo, Ona išbėgo su savo klumšeliu ir apstulbusi dairės: argi niekas nepaduos Mortelei maisto ir drabužių? Ona, žvalgiusis valandėlę, nusivijo traukinį. Vargšėlė kreteno skubindama palei egles ir šlitinėjo ant kurmiarasių. Niekas jos nesulaikė, ten griuvinėjančios.

Pavakare ji grįžo namo su savo ryšulėliu. Kai trobelninkai ją kalbino, ji žiūrėjo tyli, lyg nebylė, bet jos akys buvusios tokios ramios ir geros, kaip visados. Užsidarė ji savo pirkelėj ir po savaitės mirė per pačius mūsų. Susirinkę pagiedojom ir idėjom į juodą grabą, kuri sukėlė Muleckių tėvukas. Užsidėję ant pečių, nunesė vyrai vieškeliu Tautvėrių Onutę į sunykusias kaimo kapinaites. Užkasėm ten ją, smėliu užbarstėm ir apsiverkėm ant jos kapo.

Kai grįši, rasi ten po apkerpėjusia egle Onutę, o kur Morta - vienas Dievas težino."

UŽSISAKYKIME AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTĮ!

MASINIŲ IŠVEŽIMŲ MINEJIMAS

Vienas iš skaudžiausių smūgių lietuvių tautai yra komunistinės Sovietų Sąjungos įvykdytieji masiniai išvežimai pradėti 1941 m. birželio 13-14 dienomis. Nenuostabu, kad visi lietuviai, kur jie bebūtų, prisimena tuos tragiškus įvykius drauge su vienodo likimo kaimynais latviais ir estais.

Šiomet visų į žiaurųjį Sibirą ištremtųjų ir ištrėmimo nukankintųjų minėjimas Adelaidėje įvyksta sekmadienį, birželio 19 dieną, sekančia tvarka:

11 val. Pamaldos lietuvių šv. Kazimiero bažnyčioje.

2.15 v.p.p. Vainiko padėjimas prie Karių Paminklo, North Terrace.

3.00 v.p.p. Viešas minėjimas Adelaidės Town Hall salėje. Šiam minėjimui pritaikyta paskaitą skaitys federalinio parlamento narys Michael HODGMAN. Meninėje dalyje lietuvių, latvių ir estų chorai ir kiti menininkai.

Į minėjimą yra pakviesti Pietų Australijos ir federaliniai parlamentarai, spaudos, radio ir televizijos stočių atstovai ir įvairių valstybinių bei visuomeninių sluoksnių vadovai.

Šiuo kviečiami visi lietuviai, ypačingai jaunimas, tą dieną skirti ištrėmimuose nukentėjusių ir okupaciją kenčiančių mūsų brolių ir seserų prisiminimui. Dalyvaukime minėjime visi ir visi išreikšime viešą pakartotiną protestą prieš Lietuvos okupaciją, prieš tikėjimo ir tautinio gyvenimo suvaržymus.

Minėjimą rengianti Pietų Australijos
Baltų Taryba

DĖMESIO, PIETŪS!

Šį sekmadienį, birželio 19 d., Lietuvių Namuose skanius pietus gamina ALB Savaitgalio Mokyklos Tėvų Komitetas. Maisto pasirinkimas įvairus.

Kviečiame visus atvykti ir skaniai pavalgyti.

Pietūs išduodami nuo 12 val.

ALB Savaitgalio Mokyklos Tėvų Komitetas

"R A M O V Ė" G Y V U O J A

Birželio 5 d. LKVS "Ramovė" Adelaidės skyrius atšventė savo veiklos 32 metų sukaktį. Metinę šventę pradėjo pamaldomis, dalyvaudami sv. Kazimiero bažnyčioje su savo vėlia-va.

Po pamaldų, Lietuvių Namuose buvo surengti iškilmingi pietūs, kuriuose dalyvavo ramovėnai su šeimomis ir kvies-tiniai svečiai. Pasirodo, kad ramovėnai, su jų visuomet nuoširdžiu pirmininku Vytautu Vosylium, šiuo metu turi daugiausia narių ir draugų, nes pietaujantieji užpildė vi-sus Lietuvių Namus.

Pradžioje žodį tarė "Ramovės" pirmininkas V. Vosylius, pasveikindamas susirinkusius, pakviesdamas atsistojimu pa-gerbti mirusiuosius ir paminėdamas 32 metų veiklos sukaktį. Nebuvo pamiršti ir įvairių amžiaus sukakčių sulaukę ramo-vėnai, net ir jų vedybinės sukaktys prisimintos. Jie visi ir visos buvo gražiai pasveikinti, pagerbti ir papuošti gvazdikų žiedais.

Visų susirinkusiųjų vardų žodį tarė ALB Adelaidės Apy-linkės Valdybos pirmininkas C. Zamoiskis, pagirdamas ramo-vėnų veiklą ir pakviesdamas už "Ramovę" pakelti toastą. Ga-lingai nuskambėjo Valio, ilgiausių metų "Ramovei", Valio!

Oficialiai daliai pasibaigus, pilna salė svetelių buvo rūpestingai prižiūrima ir vaisinama ramovėnų ponių, o J. Jankūnas visus linksmino lietuviškos muzikos melodijomis.

Meninę programą išpildė balsingi ramovėnų vyrai, pa-dainuodami tris dainas, ketvirtą - dainavo ir visi svečiai kartu. Ramovėnus dainininkus paruošė ir jiems dirigavo Vytautas Straukas. Tai buvo jo, kaip dirigento, šiais me-tais pirmas viešas pasirodymas adelaidiškiams, visų šiltai priimtas.

Taip ir prabėgo jauki sekmadienio popietė, skirta "Ra-movės" garbei. Linkime "Ramovei" sėkmės ir ateities dar-buose, nes ji šiuo laikotarpiu, vadovaujama pirmininko V. Vosylius ir kitų valdybos narių, galima sakyti, savo pajė-gumu žydi.

(v.b.)

"VYTIS" QUIZ 26 tr. I - Nr.80, II - Nr.21, III - Nr.31
27 tr. I - Nr.37, II - Nr.40, III - Nr.15.

A P I E M U Z I E J Ų - A R C H Y V A

Jau prabėgo virš 16-kos metų, kai Lietuvių Namuose buvo oficialiai atidarytas (1967.1.28) pirmasis Australijoje Adelaidės Lietuvių Muziejus - Archyvas.

Šios svarbios institucijos organizatorius, ikūrėjas ir pirmasis vedėjas Jonas Vanagas atliko didelį darbą, telkdamas ir tvarkydamas archyvinę medžiagą bei eksponatus. Toliau tą darbą tęsė J. Pyragius ir M. Rūdzenskasis. Dabar šiai institucijai vadovauja V. Patašius ir C. Piečiukaitis.

Muziejus - Archyvas visą laiką papildomas nauja archyvine medžiaga, naujais eksponatais, naujais komplektais ir albumais. Taip pat renkami visi Australijoje išleidžiami lietuviški laikraščiai, jų tarpe ir "Adelaidės Lietuvių Žinios", ir pagal metus įrašami. Čia sukaupta tiek adelaidiškių, tiek ir kitų išeivių lietuvių veiklos istorija pasilikis ateities mūsų gyvenimo ir veiklos tyrinėtojams.

Šiuo metu Muziejus - Archyvas yra papildytas dar vienu labai svarbiu albumu, skirtu a.a. VLADO POŽELOS atminimui. Jame sutelkta daug istorinių fotografijų iš nepriklausomos Lietuvos laikų, ypač iš teisininkų veiklos. Nuoširdi padėka priklauso a.a. V. Poželos žmonai Enny Poželienei ir jų dukrai Isoldai Poželaitei - Davis už šių istorinių fotografijų paskyrimą Adelaidės Lietuvių Muziejui - Archyvui.

Taip pat tenka pastebėti, kad jau baigiamas tvarkyti dar vienas albumas, skirtas didžiojo Lietuvių Namų mecenato a.a. RAIMONDO ANDRĖKAUS atminimui, kuris netrukus bus patalpintas muziejuje.

Maloniai kviečiami visi tautiečiai aplankyti savo Muziejų - Archyvą ir pasidžiaugti naujais eksponatais.

PROGRESUOJANTI PIANISTĖ - AKOMPANISTĖ

Birželio 1 d. The Australian Society for keyboard music surengė Edmund Wright House koncertą, kuriame koncertavo jauna lietuvaitė, trečio kurso Flinders College of Music studentė ROMA DAINIUTĖ. Ji lengvai ir švelniai akomponavo fleitai ir su kita studente išpildė pianinu duetus - Faure "Dolly Suite" ir kitus dalykus. Jų pasirodymas buvo publikos labai šiltai priimtas.

Sveikiname Romą Dainiutę progresuojančią muzikoje ir tikimės, kad ji pasirodys ir lietuvių tarpe, nes muzikos akademikų daug neturime.

"ŠVENTADIENIO BALSUI" 30 METU

Šv. Kazimiero parapijos biuletėnis "Šventadienio Balsas" birželio 26 d., sekmadienį, švenčia savo gyvavimo 30-ties metų sukaktį. Ta proga Parapijos Taryba ir L.K. Moterų Draugija ruošia "Šventadienio Balso" popietę - bendrus pietus L.K. Centro salėje. Jų pradžia 12.30 val.

Į bendrus pietus kviečiami visi. Pietų kaina tik \$3.00. Norintieji pietuose dalyvauti yra prašomi ligi birželio 19-tos dienos užsirašyti pas Draugijos pirm. T. Gasiūniene, tel. 45-2019.

Į "Šventadienio Balso" popietę - į pietus prie bendro stalo, maloniai Jus kviečia

Parapijos Taryba, LK Moterų Dr-jos Valdyba ir
"Šventadienio Balsas"

S K E L B I M A S

Pranešame, kad 1983 m. gegužės mėn. 22 d. Adelaidės Lietuvių Namuose įvykęs ALSK "Vytis" metinis susirinkimas išrinko naują valdybą ateinančių 2 metų kadencijai. Valdyba pasiskirstė pareigomis sekanciai:

Jurgis Jonavičius - pirmininkas, Sigitas Visockis - vicepirmininkas, Antanas Skiparis - sekretorius, Petras Andrijaitis - išdininkas, Robertas Sidabras - sporto vadovas, Petras Urnevičius - krepšinio sekcijos vadovas, Viktoras Ramonaitis - parengimų vadovas.

Valdybos adresas: J. Jonavičius, 27 Rickaby Street, Croydon Park, S.A. 5008.

M Ū S Ų M I R U S I E J I

Gegužės 26 d. Queen Elizabeth ligoninėje mirė Vytautas Skidzevičius, 59 metų amžiaus. Po gedulingų pamaldų šv. Kazimiero bažnyčioje, palaidotas gegužės 30 d. Centennial Park kapinėse.

Tegul Jis ilsisi ramybėje!

A.A. VYTAUTUI SKIDZEVIČIUI

mirus, skausmo ir liūdesio valandoje giliausią užuojautą reiškiamo Jo broliui Adelaidės Lietuvių Sąjungos nariui Nikodemui Skidzevičiui

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

NAUJA KNYGA - GIMUSI ADELAIDEJE

Lidijos Šimkutės - Pocienės poezijos antroji knyga - "Prisiminimų Inkarai" pristatyta gegužės 28 d. Lietuvių Namuose. Į bibliotekos darbuotojų labai šventiškai suruoštą vakarą susirinko gražus būrelis sparnuoto žodžio mylėtojų.

Pati poetė uždeginėjo ant stalų žvakutes, sudarydama dar jaukesnę nuotaiką.

Meistriškai pirmažodžio pareigas atliko Viktoras Baltutis. Pradžioje pakalbėjęs apie poeziją bendrai, jis pristatė Lidiją jau savitai užsirekomendavusią gražaus žodžio baruose su savo pirmuoju poezijos rinkiniu "Antrasis Ilgesys". Tada jo pakviesta Isolda Davis labai išsamiai išnagrinėjo Lidijos antrąjį kūrinį, įdomiai sklaidė visus keturis knygos ciklus, išrinkdama ir cituodama ryškesnes vietas. Daugumoje pagirdama, kartais pakritikuodama, bet vis žinoviškai - gudragalviškai. Klausytojai labai susidomėję priėmė jos žodžius. Sekė pertrauka; buvo progos knygą išigyti su autografu. Svečiai skaniai pavaišinti su "iškilmingais palaistymais". Po pertraukos, prigesintų šviesų žaidime, pati poetė, pakvietusi talkon Vitą Bardauskaitę ir Reginą Prancūnaitę, jautriai perskaitė keletą eilių, tai pasimainydamos, tai vėl unisonu. Visi atydžiai klausėsi ir gėrėjosi.

Štai jauna lietuvaitė, taip puikiai apvaldžiusi protėvių kalbą, be daugžodžiavimų, taikliais žodžiais, trumpais sakiniiais, sukelia vaizdus ir priverčia visus susimąstyti. Atrodė, kad Vitai ir Reginai labai artima Lidijos poezija (jaunystė beldžiasi jaunystėn) ir lietuviškas žodis bendrai, kitaip nebūtų taip nuoširdžiai ir įtikinančiai išsiliejusios į Lidijos ansambli. Ilgai joms plojome, net delnai paskaudo. Pabaigai poetė jautriai visiems padėkojo.

Ta pačia proga pridėsiu savo trigrašį. Dažnai man pritrūksta logikos bendraujant su kitais, o ir organizaciniame gyvenime to "prieskonio" nėra per daug. Tuo labiau neieškau jos poezijoje. Užtai man savita Lidijos poezija labai prie širdies. Tad sveikinu, kad rašo įdomiai, kad rašo lietuviškai.

Jos pačios žodžiais nusakysiu manyje kilusius išpūdžius. Lidija rašo tikrai retušuotais, atsargiais žodžiais.

Nors naktis būtų tiršta ir juoda, bet jos poezijos klausant, man šilkiniai spinduliai suriša sąnarius, jeigu

ir širdies svarstyklės neatsveria laimės, matosi mėlynas dangus, mėlynos ašaros ir ateina mėlynos mintys, nes poetė atsigaivinusi skaidriu vandeniu, užmiršusi viską, rašo eiles po mėlyna antklode.

Linkiu Lidijai vis rašyti - nesustoti ir atsiprašau, kad šiai korespondencijai užbaigti išsirinkau ir pasiskolinau mintis iš jos knygų.

T.K.

Lidija Šimkutė

Tavęs nebus,
Bet liks išblukęs žodžių aidas
ir juodu rašalu
Užrakinti prisiminimai.

Šienomis laipios gaidų gamos,
Saukdamos crescendo,
Viltis kartos staccato mintis
Ir su legato griš taika.

Tavęs nebus,
Tik liks išblukęs žodžių aidas
ir prisiminimai
Užrakinti juodu rašalu.

Iėjęs spindulys
Nušvietė aukso juostą ant grindų.

Atgimsta spalvų esybė,
Atbunda lubos,
Kalbasi stalčiai ir komodos.

Rytas renkasi rūbus
Ateinančiai dienai.

J.J. BACIŪNO VARDŲ BIBLIOTEKOS IR SPAUDOS KIOSKO ŽINIOS

Gauta naujos knygos:

1. Raibos agavos - Br. Raila \$10.00
2. Kelionė į Vilnių - A. Kairys (premijuotas romanas) 11.00
3. Ernestas Galvanauskas - G. Galva 20.00
4. Žodžiai ir prasmė - R. Šilbajoris
(Literatūra šiandien Lietuvoje) 11.50
5. Gaila minijos - J. Burkus 9.00
- Nauja S. Ziemelytės plokštelė - Su Jumis 8.00

Bibliotekos ir Spaudos Kiosko Vadovybė

IS ADELAIDĖS SAULIŲ VEIKLOS

1983 m. kovo mėn. 27 d. Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje Gen. P. Plechavičiaus šaulių kuopa pasventino savo dalinio vėliavą. Vėliavos šventinimas įvyko L.K. parapijos bažnyčioje, St. Peters. Vėliavos šventinimo apeigas atliko kun. J. Petraitis. Bažnyčioje pasirodė uniformuotų šaulių, kas parodė, kad šaulių daliniai net atvyko iš Melbourne ir parodė kaip reikia visiems lietuviams sugyventi ir vienas kitam padėti. Šaulių Sąjungos tikslas yra gyventi vienybėje, bet nekelti nesantaikas arba grupuoti lietuvius. Mes visi esame Lietuvos okupanto nemėgstami ir kiek galint persekiojami.

Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje tikslas yra:

1. LSST yra lietuvių tautinė, kultūrinė organizacija. Ji tvarkosi demokratiniais pagrindais. Vyriausias Sąjungos organas yra visuotinis atstovų suvažiavimas.

2. LSST nei pati nesudaro politinės partijos nei priklauso kyriai nors politinei partijai.

3. LSST lojaliai bendradarbiauja su Lietuvos Valstybės išlikusiomis valstybinėmis institucijomis ir Lietuvos laisvinimo veiksmais, visomis turimomis išgalėmis remia kiekvieną lietuvių naudingą darbą ir ypatingai rūpinasi lietuvių išlaikymu lietuviškojo jaunimo tarpe.

4. LSST tikslas yra išlaikyti ir stiprinti lietuvių tautinį ir valstybinį atsparumą.

Mūsų visų kova už nepriklausomą Lietuvą!

B. Kryžanauskas

ADELAIDĖS LIETUVIŲ MUZIEJAUS-ARCHYVO ŽINIOS

Adelaidės Lietuvių Muziejui-Archyvui paaukojo:

- LKVS "Ramovė" Adelaidės sk. Valdyba - knygos "Kovos dėl Lietuvos Nepriklausomybės" 2-ą ir 3-čią tomus;

- M. Petkūnienė - tautiniais rūbais lėlių derinį "Birutė ir Kęstutis";

- J. Riauba - Lietuvoje išleistą pogrindžio religinio pobūdžio sveikinimo kortelę, su išstampa "Aušros Vartų", Marijos paveikslo vaizdu;

- J. Baumil - žiebtuvėlių, papuoštą vytimi.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoju

Muziejaus Vedėjas

10
ALSK "VYTIS" VALDYBOS PRANEŠIMAS

Š.m. birželio mėn. 25 d., šeštadienį, ALSK "Vytis" rengia tradicinį

V A R D I N I Ų B A L I Ų

Baliui gros puikus orkestras. Visi stalai padengti maistu, o įvairius gėrimus galima išsigyti bare.

Prašome nedelsiant išsigyti bilietus, kad nebūtų nusivylimo. Bilietai gaunami pas klubo išdininą P. Andrijaitį Lietuvių Namuose, tel. 42-1074, arba pas valdybos narius.

Pradžia 7.00 val. vakaro.

Maloniai prašome klubo rėmėjus ir bičiulius paaukoti fantų Vardinių Balius loterijai.

ALSK "Vytis" Valdyba

A.L. S-GOS NARIO MOKESTIS IR AUKOS LIETUVIŲ NAMAMS

Po \$10.00 - J.Bočiulis, L.Musteikis, V.Vilčinskas; po \$8.00 - A.Pečiulis, V.Straukas, Marlene Vanagas; \$7.00 - A.Bernaitis; po \$6.00 - S.Bernaitienė, J.Jaunutis, E.Lazauskas, V.Opulskis, V.Statnickas, A.Sakalys, V.Vanagas, V.Vosylius.

PRENUMERATA, SKELBIMŲ MOKESTIS IR AUKOS "A.L. ŽINIOMS"

Po \$10.00 - J.Bočiulis, J.Latišėnka; po \$7.00 - A. Bernaitis, Ig.Dapšys, K.Dičiūnienė, J.Jaunutis, M.Kapociūnienė, E.Lazauskas, O.Lukošiūnienė, V.Opulskis, J. Siurblys, V.Statnickas, A.Sakalys.

Visiems nuoširdžiai dėkoja

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

Medžiagą sekančiam A.L. Žinių numeriui prašome pristatyti Redakcijai į namus iki penktadienio, birželio 24 d.

Prenumerata \$7.00 metams; mokestis už padėkas, užuojautas, sveikinimus ir skelbimus nuo \$5.00 iki \$20.00.

Redakcija: P. Bielskis
 58 Marlborough Street,
 MALVERN, S.A. 5061 Tel. 271 7257

Administracija: Lithuanian House
 6 Eastry Street, Norwood, S.A. 5067
 Tel. 42 1074